

U 22/2024 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslag till rådets förordning om ändring av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (*höjda importtullar på spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter som exporteras från Ryssland eller Belarus*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag till rådets förordning om ändring av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 8 maj 2024

Finansminister Riikka Purra

Specialsakkunnig Upi Talsi

**FÖRSLAG TILL RÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV BILAGA I TILL
FÖRORDNING (EEG) NR 2658/87 OM TULLTAXE- OCH
STATISTIKNOMENKLATUREN OCH OM GEMENSAMMA TULLTAXAN****1 Bakgrund**

Europeiska kommissionen lämnade den 22 mars 2024 ett förslag till rådets förordning om ändring av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (COM(2024) 148 final).

Förslaget översänds i enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen till riksdagen så att riksdagen kan ta ställning till det, eftersom det är fråga om ett ärende som hör till Europeiska unionens behörighet och om vilket det annars med stöd av 81 § i grundlagen skulle bestämmas genom lag, eftersom det är ett skatteärende.

2 Förslagets syfte

Syftet med förslaget till förordning är att ändra bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan för att höja importtullarna på spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter, vilka för närvarande klassificeras enligt kapitlen 10, 12, 14, 15 och 23 i Kombinerade nomenklaturen (KN), som har sitt ursprung i eller som exporteras från Ryska federationen eller Republiken Belarus.

Det är fråga om produkter för vilka importörerna för närvarande inte betalar några tullar eller låga tullar. Dessutom är syftet att utestänga dessa varor med ursprung i eller som exporteras från Ryska federationen eller Republiken Belarus från unionens tullkvoter. Tullkvoterna gör det möjligt att importera en på förhand fastställd volym produkter med lägre importtullar än normalt (kvottullar).

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

För närvarande är Ryska federationen fortfarande en relativt liten leverantör av spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter på unionsmarknaden. Ryska federationen är emellertid en ledande global producent och exportör av spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter. Med tanke på vilka volymer som Ryska federationen för närvarande exporterar till hela världen skulle landet snabbt och enkelt kunna omdirigera betydande volymer till EU, vilket skulle leda till ett plötsligt inflöde av produkter från de stora lager som finns i landet och detta skulle orsaka störningar på unionens marknader för spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter.

Det finns dessutom bevis för att Ryssland för närvarande olagligen tillskansar sig stora mängder spannmål och oljeväxtfrön som produceras på Ukrainas territorier, vilka Ryssland för närvarande ockuperar olagligen, och dirigerar dessa produkter till exportmarknader som påstått "ryska" produkter. Även om det är olagligt att importera dessa produkter till EU händer det ofta att produkterna förs in i Ryska federationen och förses med falsk dokumentation, vilket gör det

mycket svårt att senare fastställa produkternas ursprung. Det är därför nödvändigt att vidta lämpliga tullåtgärder för att förhindra att spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter från Ryska federationen fortsätter att komma in på unionsmarknaden på villkor som är lika förmånliga som de som tillämpas för samma produkter med andra icke-förmånsberättigande ursprung.

Genom den föreslagna förordningen fastställs nya tullar på spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter som har sitt ursprung i eller exporteras från Ryska federationen eller Republiken Belarus på en nivå som är tillräckligt hög för att stoppa den nuvarande importen.

Även om Ryska federationen är medlem i Världshandelsorganisationen befrias unionen, genom de undantag som gäller enligt avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, särskilt artikel XXI i Gatt 1994 (säkerhetsundantag), från skyldigheten att bevilja produkter som importeras från Ryska federationen de förmåner som beviljas likadana produkter som importeras från andra länder (behandling som mest gynnad nation).

Samma tullåtgärder bör vidtas samtidigt avseende Republiken Belarus för att förhindra att varor från Ryska federationen, som är avsedda att importeras till unionen, istället omdirigeras via Republiken Belarus, med tanke på landets nära politiska och ekonomiska band med Ryssland, om EU:s tullar på import av motsvarande varor från Republiken Belarus förblir oförändrade. Eftersom Republiken Belarus inte är medlem i Världshandelsorganisationen är unionen, i enlighet med avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, inte skyldig att bevilja produkter från Republiken Belarus behandling som mest gynnad nation.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 31 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). I enlighet med artikel 31 i EUF-fördraget fastställer rådet tullarna enligt Gemensamma tulltaxan på förslag av kommissionen. Därför är rådets förordning i detta fall ett lämpligt instrument.

Statsrådet anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen och att det inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Det säkerställer att spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter från Ryska federationen och Republiken Belarus inte stör EU:s marknad för sådana produkter och en välfungerande tullunion. Dessa produkter bör därför inte ges tillträde till EU-marknaden på lika förmånliga villkor som de villkor som gäller för import av spannmål från andra tredjeländer och med andra ursprung. Den föreslagna höjningen av tullarna och förbudet mot tillträde till unionens tullkvoter begränsar de grundläggande rättigheterna endast i den utsträckning som är nödvändig för att målen med dessa ska kunna uppnås.

Förslaget avser ett område där unionen är ensam behörig. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig.

5 Förslagets konsekvenser

Mot bakgrund av Ryska federationens pågående invasion av Ukraina och de faktum att Ryska federationen kan använda sin export av spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter för att undergräva EU:s enighet när det gäller att stödja Ukraina och destabilisera EU-marknaden för dessa produkter, samt mot bakgrund av att Republiken Belarus understödjer Ryska federationens agerande, är det viktigt att förordningen träder i kraft så snart som möjligt.

Därför genomfördes ingen konsekvensbedömning för förordningen. Genom den föreslagna åtgärden förväntas importen till EU av de berörda produkterna med ursprung i eller som exporteras från Ryska federationen och Republiken Belarus att minska avsevärt, vilket kommer att leda till att importen av de aktuella produkterna kommer att röra sig bort från Ryska federationen och Republiken Belarus.

Den föreslagna förordningen väntas inte inverka negativt på den globala livsmedelstryggheten. För det första skulle höjningen av EU:s tullar inte påverka transiteringen genom EU:s territorium till tredjeländer av de berörda ryska och belarusiska produkterna. För det andra är de historiska handelsflödena av spannmål, oljeväxtfrön och härledda produkter från Ryska federationen till EU mycket blygsamma jämfört med världshandelns storlek och kommer inte att ha någon märkbar inverkan på EU:s livsmedelsindustri och inte heller på boskapsuppfödningen vad gäller foderförsörjningen. Slutligen förväntas höjningen av EU:s importtullar avsevärt minska dessa importflöden till EU, vilket i själva verket ökar de kvantiteter spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter som finns tillgängliga för export till tredjeländer, särskilt till utvecklingsländer.

I fråga om ekonomiska konsekvenser förväntas förslaget inte påverka EU:s utgifter, men det kommer sannolikt att ha smärre ekonomiska konsekvenser för inkomsterna i EU:s traditionella egna medel, dvs. uppbörden av tullar. Det exakta värdet av budgetförlusterna kommer att bero på hur importen från Ryska federationen kommer att ersättas. Om importen ersätts av EU:s inhemska produktion eller av förmånsimport, särskilt från Ukraina, kommer detta att leda till förluster vad gäller de egna medlen, medan om importen ersätts av ökad import från andra tredjeländer än Ryska federationen eller Republiken Belarus som inte är förmånspartner, kommer importen att fortsätta att generera samma tullintäkter enligt gemensamma tulltaxan som de tullintäkter som för närvarande genereras av import från Ryska federationen och Republiken Belarus, vilket därmed inte kommer att leda till förlust av egna medel.

Följderna för EU-budgetens traditionella egna medel uppskattas därför till en förlust på högst 15,77 miljoner EUR (dvs. 75 procent av de totala tullintäkterna på 21 miljoner EUR), i ett scenario där EU:s befintliga import från Ryska federationen och Republiken Belarus helt ersätts med inhemsk produktion och import från förmånspartner. Medlemsstaterna får behålla 25 procent av tullarna i uppbördsprovision.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt till grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter

Statsrådet anser inte att förslaget strider mot Finlands grundlag eller mot förpliktande instrument för grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter.

7 Ålands behörighet

Ärendet hör inte till Ålands landskaps lagstiftningsbehörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionens förslag publicerades den 22 mars 2024. Europeiska unionens råd började utifrån utkastet till förslag behandla ärendet den 5 april 2024 på ett möte som hölls av rådets arbetsgrupp för tullunionen. Kommissionen konstaterade på mötet att målet är att förslaget ska träda i kraft så fort som möjligt. Flera medlemsstater som höll ett anförande uttryckte sitt allmänna stöd för förslaget men lämnade en granskningsreservation eller en parlamentarisk

reservation. En viss oro uttrycktes över livsmedelstryggheten och tillgången till råvaror för vissa företag inom livsmedelssektorn.

Behandlingen av ärendet fortsatte i arbetsgruppen för tullunionen den 15 april 2024. På mötet presenterades ett kompromissförslag som publicerades av ordföranden den 12 april. I det föreslås en sex veckors övergångstid för förordningens ikraftträdande och en sex månaders tidsfrist för giltigheten. Det föreslås även att varutäckningen ska utvidgas till fisk och grönsaker. Oljeväxtfrön ska strykas från varutäckningen. Utifrån den preliminära diskussionen får giltigheten på sex månader inte understöd. Även ändringen av varutäckningen mottogs delvis kritiskt. De flesta medlemsstater utreder fortfarande kompromissförslaget, och möjlighet till skriftliga kommentarer gavs.

Ärendet återkom i arbetsgruppen för tullunionen den 24 april 2024. Vid mötet presenterades ordförandens ändrade kompromissförslag, som publicerades den 22 april. Tidsfristen på sex månader hade strukits ur förslaget. Ikraftträdandedagen hade preciserats till den 1 juli 2024. Fisk hade avlägsnats från varuförteckning. Till varutäckningen hade lagts betmassapelletar och torkade ärter. Linfrön hade återförts till varutäckningen. För dessa skulle tullarna införas stegvis. Dessutom preciserades exporten gälla både direkt och indirekt export. Ordföranden publicerade den 25 april det andra reviderade kompromissförslaget, som inte längre innehöll betydande ändringar i innehållet. Ordföranden har som mål att föra ärendet till Coreper den 22 maj.

Ärendet har även behandlats i rådets handelspolitiska kommitté.

9 Nationell behandling av förslaget

Ärendet har beretts vid finansministeriet och samordnats i sektion EU5 (tulltekniska frågor) i ett skriftligt förfarande som avslutades den 19 april 2024. På grund av tillägget till punkt 8 ovan behandlades ärendet på nytt i ett skriftligt förfarande i sektion EU5, som avslutades den 2 maj 2024.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att förslaget kan antas.